

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р арх. Веселина Русева Троева,
Национален център за териториално развитие ЕАД

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4. Науки за земята (География на рекреацията и туризма)

Автор на дисертационния труд: Раденка Костадинова Митова, редовен докторант към кат. „География на туризма“, Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

Тема на дисертационния труд: Концепция за устойчиво развитие на туризма във Витоша планина

Основание за представяне на рецензията: Заповед № РД-38-694/31.10.2016 г. на Ректора на „СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Информация за докторанта

Раденка Костадинова Митова е родена на 17.03.1973 г. в София. През 1999 г. придобива ОКС „магистър“ по География със специализация „Физическа география, ландшафтознание с опазване на природната среда“ и професионална квалификация: географ и учител по география в Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. През 2012 г. придобива втора ОКС „магистър“ по Туризм със специализация в същото направление и професионална квалификация в областта на културния туризм с отличен успех. Именно знанията си от тези две магистратури тя надстройва и обединява в процеса на разработване на настоящата дисертация.

Със Заповед № РД-20-8/09.01.2013 г. на Ректора на СУ, въз основа на решение на ФС на Геолого-географски факултет (Протокол № 13/18.12.2012 г.) и доклад на декана с вх. № 70.09.644/21.12.2012 г. от 10.01.2013 г. е зачислена за редовен докторант по научно направление 4.4. „Науки за земята“ (География на рекреацията и туризма) към кат. „География на туризма“ с научен ръководител проф. д-р Васил Маринов. През 2013 г. полага успешно 4 изпита от докторантския минимум с много добър и отличен успех.

В професионалната си биография има над 10 години опит като учител по география в технологичен профил „Туризм“. От 2003 до 2007 г. преподава в 93 СОУ, от 2008 до 2015 г. в 153 ПГ, а през учебната 2013/2014 г. работи на граждански договор в 37 СОУ.

Раденка Митова коректно изпълнява своите ангажименти като редовен докторант и преминава през всички процедури до насочването към защита. Тя е отчислена със заповед на Ректора № РД 20-533/02.03.2016 г. Дисертационният труд е обсъден на разширено заседание на кат. "География на туризма" на 03.10.2016 г. Представените материали и документи за изготвяне на рецензията доказват, че са спазени всички процедурни изисквания съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

2. 1. Обем и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен в общ обем от 311 страници, от които 241 страници

основен текст и 62 страници приложения. Изготвени са 42 фигури, 43 таблици, 20 приложения и 9 карти, посочени са 262 заглавия на използвани източници. Структурата на труда обхваща въведение, шест глави и заключение, използвана литература и приложения. Те са относително добре балансирани, в тях последователно са изследвани теоретичните, методическите и приложните въпроси, свързани с потенциала на Витоша за устойчиво развитие на туризма.

Уводната, въвеждаща част, обосновава накратко избора на тема и нейната актуалност, свързани с необходимостта от комплексно научно изследване на потенциала на планината и състоянието на околната среда при нейния специфичен статут на природен парк, важен елемент от зелената система на столичния град и среда за развитие на разнообразни форми на туризъм, спорт и отдих. Акцентът е поставен върху туризма през зимния сезон и ски спортовете, тъй като се приема, че това поражда най-много конфликти и уврежда най-сериозно и необратимо ландшафта.

Глава първа, разделена на две части – методологични и теоретични основи на изследването, заема най-съществено място в структурата на труда, на нея е отделено най-голямо внимание и обем. Направен е добре мотивиран избор на границите на разработката, които затварят площ от 353 km² площ и са фиксирани в ГИС среда чрез обработка на данни на свободен достъп от топографски карти (1986 г.). Те излизат извън границите на ПП „Витоша“, не съвпадат със землищни или административни граници и това предопределя сложността на събиране на информация за целите на дисертационния труд. За граница назад във времето е приета 1990 г., която се счита за преломна, поради настъпилите политически, икономически и социални промени, независимо от факта, че една значителна част от анализите обхваща и предходните периоди на централизирано управление.

В тази глава са формулирани основната цел и задачите на дисертационни труд, обектът и предметът на изследване и е направен обширен обзор на използваната методология в отделните раздели на труда. Основно място заемат апробирани методи за определяне на устойчивостта на ландшафта и неговата атрактивност, надстроени и обединени в интегрална оценка, които впоследствие се използват за дефиниране на специфичните мерки и пространствени модели за развитието на туризма и съпътстващите го дейности и инфраструктура. В основата на изследването е поставена философията на устойчивото развитие, проследена е еволюцията на идеята, но е отделено твърде много внимание на отдавна известни термини и теории. Подробно са разгледани поемният капацитет с неговите разнообразни екологични, физически, социални и естетически измерения и факторите, възпрепятстващи приложението му. Направен е критичен анализ на системата за планиране и връзките с туристическото планиране, което обхваща поредица от стратегически и планови документи, разработени за различни йерархични нива и за различни територии.

Втората глава е посветена на природната среда, разгледана като ресурс за развитие на туризма. Проследени са географското разположение, достъпността и основните туристически ресурси (климат, геоморфология, почвена покривка, хидрология, флора и фауна и ландшафт). Изследвани са структурата и устойчивостта на ландшафтите, техният поемнен капацитет и атрактивност. Извършена е оценка на въздействието на туризма върху природните комплекси и на сложните зависимости между екологичен капацитет, степен на устойчивост, степен на антропогенизация, туристическа атрактивност и туристическо усвояване. За да се определят онези територии, които се нуждаят от специално внимание за опазване на биологичното разнообразие и на естетическата им стойност, за ограничаване на ландшафтните трансформации и

възстановяване на екологичното равновесие.

В трета глава е анализирана социално-икономическата среда, като са обхванати историческото развитие, изграждането, използването и управлението на базата за развитие на туризма в планината, социо-културните особености на местното население, демографската динамика, селищната мрежа с нейните основни пространствени и функционални характеристики, социалната, инженерно-техническата и туристическата инфраструктура, антропогенните ресурси на туризма, материалното и нематериалното културно наследство. Изследвано е отношението на населението към развитието на туризма в планината Витоша, но също и отношението към проекта за обновяване на ски зона Алеко, стопанисвана от Витоша ски АД, обект на постоянни научни и публични дискусии.

Четвърта глава разглежда правно-политическата среда, като симулатор и ограничител на развитието. Направен е общ преглед на законодателството, присъствието на темата за устойчивото развитие на туризма в нормативната уредба, систематизираните в три групи режими - регистрационно-лицензионен и разрешителен, съгласувателен и концесионен и отношението на публичните субекти на туристическата политика към развитието на туризма на базата на теренно проучване. Правилно са установени основните противоречия в действащото законодателство (между Закон за устройство на територията, Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие), пораждащи противоречия и в изработваните документи (Общи и подробни устройствени планове и Планове за управление на защитени територии), между участниците в процеса на планиране и администриране и неясната роля на възложителите при изготвянето на Екологични оценки и Оценки за съвместимост с целите и режимите на защитените територии и зони. Основателни са критиките за разминаването между ОУП на Столична община и Плана за управление на Природен парк Витоша, както и отсъствието на планината от предложенията за пространствено развитие и устройство на територията на Столична община. Това се дължи на споделеното виждане към момента на изготвянето на ОУП и неговата актуализация, че този план не бива да се намесва в защитена територия, обект на друг вид планиране.

Пета глава се фокусира върху обекта и предмета на изследването – Витоша планина и развитието на туризма. Коректно са използвани данни и от предходни социологически и научни изследвания като напр. проведеното през 2014 г. социологическо проучване в областите София град, Софийска и Пернишка за нагласи, посещаемост, целеви групи и заинтересовани страни, потенциално и реално търсене. Освен транспортната инфраструктура са проучени капацитетът и състоянието на туристическата инфраструктура и проектът за обновяване на ски зона Алеко. Направените изводи и сравнения за използването на съществуващата туристическа инфраструктура, за посещаемостта и нагласите са сериозен ориентир за бъдещо туристическо планиране, както и основа за готвеното изменение на ОУП на Столична община.

В Шеста глава, определена от автора като синтезираща, са систематизирани основните проблеми и изводите от ситуационния и проблемен анализ, както и резултатите от анкетното проучване. Отново в основата на проблема е поставено отсъствието на *„специализирано устройствено планиране както на територията на Парка, така и извън него“*. Докторантката предлага *„препоръчителен пространствен модел и принципни насоки за бъдещо устройствено планиране и управление на туризма, съобразено с екологичното състояние на природните комплекси и туристическата им атрактивност, целящ балансиране и същевременно разтоварване на парковата територия от туристическото усвояване и пълноценно оползотворяване на*

потенциала на *витошките селища*“. Препоръчителните дейности са съобразени със състоянието на ландшафта и резултатите от оценката на степента на устойчивост, с обратимостта на антропогенните изменения и неусвоения капацитет.

В концепцията за устойчиво развитие на туризма на Витоша, дефинирана и като основна цел на труда, проблемите са систематизирани в няколко групи – относно туристическата достъпност, туристическия продукт, развитието на зимните спортове, на материалната база, туристическата политика, финансирането, организацията и управлението, кадровата, ресурсната и информационната осигуреност. Втората част на главата представя разработената от автора стратегическа част с мисия, визия, стратегически цели и приоритети и мерки за постигането им. Тази концепция е развита около 4 приоритета – опазване и подобряване на специфичния природен и културен ландшафт, създаване на „икономически жизнен и същевременно екологично и социално отговорен туристически продукт“, възстановяване на привлекателността на планината и ефективно управление на дейностите чрез подходящи партньорства между публичния и частния сектор. Някои от предложените мерки за постигане на стратегическите цели са трудно изпълними, като например осигуряване на средства от оперативните програми за изграждане на ПВЛ, поради определените им приоритети; оптимизиране на връзките между туристическите центрове чрез промяна на трасетата на съществуващите въжени линии, което ще наложи изсичане на нови просеки в горски фонд; въвеждане на посетителски такси на територията на природния парк, поради необходимостта от нов тип регулации, съвършено различни за разбиранията и културата на ползване и достъпност до природни ценности у нас.

Заклучението е своеобразно резюме на дисертационния труд, което синтезира резултатите от проведеното изследване и систематизира основните изводи, до които стига докторантката във всяка една част от труда. Това компенсира отсъствието на изводи към съответните глави и демонстрира дълбочината и всеобхватността на проучванията, както и най-важните научно-приложни постижения и приноси, посочени по-категорично в автореферата. Обобщени са и най-важните практико-приложни и изследователски задачи, които очертават рамката на бъдещи действия, свързани с нормативната уредба, планирането, управлението, мониторинга и контрола върху прилагането на предложената в труда концепция за устойчиво развитие на туризма.

Като неразделна част от дисертационния труд трябва да се разглеждат и приложенията, защото в тях са дадени както анкетната карта и обработените резултати, така и важни критерии, схеми, таблици с показатели, списъци с междинни оценки на природни и културни ценности, демографски данни и допълнителна графична информация, върху които е изградена и доказана научната теза на дисертационния труд. Тя е илюстрирана и графично в приложенияте девет броя карти, изготвени в ГИС среда, от които с най-голяма стойност са синтезните карти с номера от 3 до 5, използвани за генериране на препоръчителния пространствен модел за развитие на туризма. Всички изброени приложения илюстрират отговорното отношение на докторантката към научно-изследователския процес и способността ѝ за събиране, обработка, анализиране и използване на огромно количество информация и данни от разнообразни източници за извличане на научни изводи. Независимо от някои направени бележки и препоръки, представеният в този обем, структура и съдържание дисертационен труд отговаря на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

2.2. Оценка на актуалността на темата, целта и задачите

Избраната тема на дисертационния труд е актуална, навременна и защитима. Актуалността ѝ е обоснована много добре от докторантката и се определя на първо място

от ролята и значението на планината Витоша за Столична община, като елемент от зелената система, регулираща качеството на въздуха и микроклимата, като защитена територия, съхраняваща богатото биологично разнообразие, като важен рекреационен и туристически център за населението на милионния град с неоползотворен потенциал

Темата е особено важна именно в този момент, защото е налице проект за Актуализация на Плана за управление на природен парк Витоша за периода 2015 – 2024 г., който предлага изработване на специализирани устройствени планове. Това съвпада напълно с едно от предложенията в дисертационния труд. От друга страна, подготвяната в момента Визия София 2050 по решение на Общинския съвет на Столична община от екип към главния архитект, ще формира рамката за Изменението на ОУП на Столична община. Неотменен елемент на тази визия следва да бъде грижата за планината Витоша. Това съвпадение във времето позволява да се преодолее един от недостатъците на действащия ОУП и новият план да се обвърже с ПУППВ, като се отдели подобаващо внимание на системата на туризма.

Темата е навременна и поради кандидатурата на София за Зелена столица на Европа 2018, идеята за която е подготовката да прерасне в цялостна стратегия за развитие и прилагане на „зелени“ политики, които естествено ще приобщиат и политиката по отношение на планината.

Фокусът на изследването правилно е поставен върху ски туризма, тъй като той е в основата на конфликтите между различните заинтересовани страни, коментира се все повече във връзка с амбициите за развитие на зимни курорти в България на фона на данните от последните проучвания на Световната туристическа организация за намаляването на снежната покривка, за съкращаване на ски сезона, за повишаване на надморската височина, на която ще функционират зимните курорти по света, за промяна на профила на туристите в европейските ски курорти.

Основната цел на труда е формулирана ясно и кратко „да предложи цялостна научнообоснована концепция за устойчиво развитие на туризма в планината Витоша“ и всички усилия на докторантката са насочени към постигането на тази цел. Изследователските задачи, които се поставят за постигане на така формулираната цел са свързани с изясняване на концептуалната рамка, на подходите и на понятийния апарат, на доразвиване на методите, на изследването на факторите и тенденциите, свързани с развитието на туризма, на критичния анализ и оценка на природната, социално-икономическата и на правно-политическата среда, на изследването на сложната система на туризма и изготвянето на концепция за устойчивото ѝ развитие в обхвата на определените географски граници на планината. Научните търсения на докторантката, изразени при определянето на целта и задачите на изследването са правилни, тя ясно е формулирала конкретната предметна насоченост на изследователския процес.

2.3 Оценка на обекта, предмета и основната теза

Обектът на изследването е „*планината Витоша в нейните природни географски граници*“, последните са добре обосновани и обяснени, с изключение на северната граница, която обхваща и част от урбанизираната територия на града, разположена северно от южната дъга на Софийски околовръстен път.

Предметът на изследването е „*системата на туризма в планината и нейната среда в структурно-функционално, пространствено и темпорално измерение*“. Това включва поредица от елементи на туристическата, инженерно-техническата, комуникационно-транспортната и социалната инфраструктура, свързани с постоянното и временното обитаване, с обслужването на рекреационни, туристически и стопански дейности, с

поддържането на природния парк.

Изборът на обекта и предмета на дисертационния труд са правилни, те са аргументирани ясно и точно – „*утвърдена дестинация, разнообразни форми на туризъм целогодишно използване, специфичен статут на защита и значимост, компактна структура – всеобхватност на обекта на изследване, множество интереси...*“ и не на последно място – близост и достъпност. Това е позволило на докторантката да проведе цялостни тематични проучвания на място, множество срещи и интервюта, огледи на обектите и на всички туристически центрове, което повишава стойността на нейната работа.

Основната теза на труда е изведена адекватно на спецификата на тематиката, но не може да се тълкува еднозначно, поради нейната многоплановост и интегриращ характер. В основата ѝ е поставено разбирането за научно обоснован подход при определяне на състоянието, устойчивостта, капацитета и атрактивността на ландшафта за целесъобразно разпределение и интегриране на многообразните дейности за неговото опазване, възстановяване, усвояване за целите на туризма и отдиха и за ефективно управление и балансиране на противоречивите интереси.

2.4. Оценка на методическия инструментариум

Избраната методология за постигане на поставената цел и задачи е съобразена с характера на фиксираните в началото на труда три фази на работа, тя е подходяща за особеностите на обекта и предмета на изследването. Докторантката си служи умело с богатата палитра от разнообразни количествени и качествени методи, документален анализ, многофакторен и проблемен анализ и синтез, експертна и комплексна/интегрална оценка. Традиционни социологически и математико-статистически методи умело са съчетани със съвременни инструменти за обработка на информацията и за пространствени анализи като SPSS, ГИС и др. Използвани са пълноценно утвърдени методи и модели, разработени от академичния състав на катедрата и коректно са цитирани техните автори. Тази съвкупност от правила, процедури, подходи, методи и инструменти се допълва от лични наблюдения, теренни изследвания и консултации със специалисти, работещи в областта на туризма. Всички приложени модели и инструменти са описани подробно в глава първа на дисертационния труд в последователността, в която са използвани. Цялостната разработка е доказателство за отлично познаване и овладяване на съвременния методически инструментариум.

3. Оценка на осведомеността на докторанта по проблематиката

Осведомеността на докторантката в обхвата на избраната проблематика се доказва както от приложения списък на използваните източници, така и от свободното боравене с разнообразни публикации и документи, коректно цитирани в текстовата част. Библиографията включва 262 заглавия, от които 158 на кирилица, 67 на латиница, предимно на английски език, и 37 източника от Интернет. За последните липсва информация кога са били достъпни.

Преобладаващата част от включените публикации са от периода 1991 – 2015 г., което свидетелства за добро познаване на актуалните научни разработки по темата за устойчивото развитие на туризма в защитените територии на планините, развитието на ски туризма и седмичния отдих в близост до големите градове и съобразяването на това развитие с характера, устойчивостта и поемната способност на ландшафта.

В допълнение на този библиографски апарат следва да се отбележи и систематизирането и използването на информация от множество официални източници и такива с „отворен“ достъп за допълване и актуализиране на данните както за анализа на състоянието на

различните природни и антропогенни компоненти на ландшафта, така и за оценка на въздействието на туризма върху природната, социалната и икономическата среда.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Приносите на дисертационния труд са систематизирани в автореферата и са групирани в четири групи – теоретични, методически, информационни и приложни. От тях с най-голяма теоретична стойност са критичният анализ на теориите, моделите и методите за оценка на ландшафта, приложени за планински територии със специфичен статут на природозащита, подложени на урбанизационен инвестиционен натиск и съчетаването на системния и интегрален подход (ресурсно-средови и продуктово-пазарен) за планиране на устойчивото развитие на туризма.

Докторантката доразвива и тества методика за приложение на концепцията за екологичен туристически поемнен капацитет на основата на ландшафтно-екологичния подход и приложението на ГИС, като предлага система от критерии за оценка на степента на туристическо усвояване и съответното антропогенно изменение, матрица „екологичен капацитет/атрактивност“ подпомагаща процеса за вземане на решения и ГИС-базиран модел за зонирание на територията и за развитие на системата на туризма.

Висока оценка следва да се даде и на иновативния подход при интегрирането на традиционните методи за изследване на ландшафта и приложение на ГИС технологии за разнообразни пространствени, функционални и визуални анализи, резултат на правилно ориентиран изследователски процес и способност за трансдисциплинарно мислене, изключително важни условия за съвременното териториално и стратегическо планиране.

Събраната, обработена и анализирана информация не само за Витоша, а и за туристическото планиране, за използваните методи за анализ и оценка на ландшафта, на туристическите дестинации, на туристическите продукти, на поемната способност, на устойчивостта на природните системи, добре систематизирана в приложената библиография има своята информационна и приложна стойност за бъдещи изследвания по темата.

Предложената стратегическа рамка за устойчиво развитие на туризма и направените препоръки за ефективно използване на неусвоения потенциал на планината Витоша в дисертационния труд и публикациите по него са с определена приложна стойност, която може да подпомогне процеса на изготвяне на устройствени планове и стратегически документи и техните актуализации, не само за столичния град и столична община, но и за съседните общини.

Постигнатите от докторантката научно-приложни резултати представляват оригинално решение на определени проблеми в устойчивото развитие на туризма и опазването на околната среда и допълват съществуващата методология на туристическото планиране в защитени територии.

5. Публикации на автора по темата на дисертационния труд

Докторантката Раденка Костадинова Митова е представила 4 бр. публикации, свързани с тематиката на дисертационния ѝ труд, от които 3 под печат, за които са представени съответните служебни бележки от издателствата. Представена е служебна бележка за участието с две от публикациите в научен докторантски семинар, организиран с подкрепата на Университетски комплекс по хуманитаристика „Алма Матер“ на 18.05.2013 и на 15.11.2013 г., насочени към печат в университетското издание „Св. Климент Охридски“ след рецензиране. През 2015 г. е публикуван докладът ѝ на тема

„Туристическа достъпност и капацитет на транспортната система на ПП „Витоша“ – предизвикателства пред устойчивото развитие на туризма“. Публикуван е в сборника „Туризмът в епохата на трансформация“, с докладите от юбилейна международна научна конференция, посветена на 50-годишнината от създаването на специалност „Туризм“ в ИУ Варна. Последната публикация е от 2016 г., което доказва равномерност и последователност в изследванията и публикациите.

Представените публикации отразяват точно съществени части от дисертационния труд, те са лично дело на докторантката и дават представа за нейните постижения и приноси по изследваната тема.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е представен в обем от 31 стр. текст и 1 бр. илюстрация. В него са посочени както публикациите по темата на дисертационния труд, така и научните и научно-приложните приноси. Той е изготвен в подходящ обем и в структура, отразяваща структурата на дисертационния труд. В задължителните атрибути към него е представена необходимата информация за процедурата.

Авторефератът отразява вярно съдържанието на дисертационния труд и е логически издържан. След като в неговата структура правилно е отразено основното съдържание на труда и са описани най-важните резултати от изследването, подходите, методите и стъпките чрез които са изпълнение всички набелязани задачи, копирането на подробното съдържание на труда в автореферата става излишно.

7. Критични бележки и препоръки

Към представения дисертационен труд могат да бъдат отправени и някои критични бележки, но тъй като те не са съществени, а касаят основно по-доброто балансиране на структурата на труда, научния стил на изложението в някои от разделите и неправилно използваните термини от устройственото и транспортното планиране, те са предадени на автора за да бъдат взети под внимание в бъдещата ѝ работа.

Най-съществената препоръка към докторантката е в бъдеще да бъде още по-фокусирана върху основните проблеми, които изследва, независимо от интердисциплинарния и многопластов характер на избраната тема. Основание за това ми дава предложеният стратегически пакет в края на дисертационния труд, за който съм сигурна че тя има капацитета и знанията да разработи и по-добре.

Критичните бележки към дисертационния труд не омаловажават и не оспорват приносите на докторантката и по преценка на рецензента не са включени в рецензията. Рецензираният дисертационен труд представлява лично дело на автора и е задълбочено изследване на значими и актуални проблеми, свързани с усвояването и опазването на планината Витоша, като ценен ресурс за столичния град.

8. Въпроси към докторантката

1. Какви са мотивите за определяне на северната граница на разработката и избора на обекти за настаняване и хранене, разположени по южната дъга на Софийски околовръстен път (СОП) и северно от него в част 3.2.? До какви изводи относно значението на последните към системата на туризма на Витоша планина водят анализите на тези обекти?

2. Към изчерпателния анализ на различни методи, подходи и инструменти за анализ и оценка на туристическата система и на средата, в която се развива може ли да посочите/добавите такива методи, които редуцират основния им недостатък – тяхната субективност, особено в случаите, когато научните изводи и крайни резултати са базирани на експертна оценка?
3. Как са пресметнати капацитетите на паркингите в планината, какви са мотивите за включване на периферни такива по границата на разработката и изключване на други, откъде е взет този норматив 12 m² на паркомясто?

9. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд представлява актуално, мащабно и задълбочено проучване на важни въпроси за щадящо околната среда развитие на туризма. Той илюстрира задълбочените теоретични познания на докторантката и способностите за самостоятелни научни изследвания, за обработка и анализ на огромно количество информация, за систематизиране на научни изводи и умения за боравени със съвременни методи и техники за пространствени и функционални многофакторни анализи.

Трудът отговаря на изискванията на чл. 6 ал. 3 на ЗРАСРБ, чл. 27 ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 66 ал. 1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката. Всичко това, както и изложените съображения по-горе относно качествата на кандидата и неговия труд, ми дават основание да предложа напълно убедено на уважаемите членове на научното жури да присъдят на **Раденка Костадинова Митова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4. Науки за земята (География на рекреацията и туризма).**

София, 29.12.2016 г.

Рецензент:

Проф. д-р арх. Веселина Троева